

3.2_Mạch tổ hợp Arithmetic Circuits

Nội dung

- 1. Mạch cộng (Carry Ripple (CR)Adder)
- 2. Mạch cộng nhìn trước số nhớ (Carry Look- Ahead (CLA) Adder)
- 3. Mạch cộng/ mạch trừ
- 4. Đơn vị tính toán luận lý (Arithmetic Logic Unit)

1. Mạch cộng Carry Ripple (CR)

Mạch cộng bán phần (Half Adder)

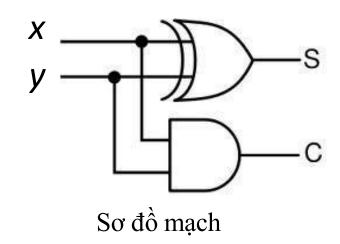
Cộng 2 số 1 bit có 4 trường hợp

X	y	C	S
0	0	0	0
0	1	0	1
1	0	0	1
1	1	1	0

Mạch cộng 1 bit có tổng và số nhớ như thế này được gọi là mạch cộng bán phần (**HA**)

Tổng

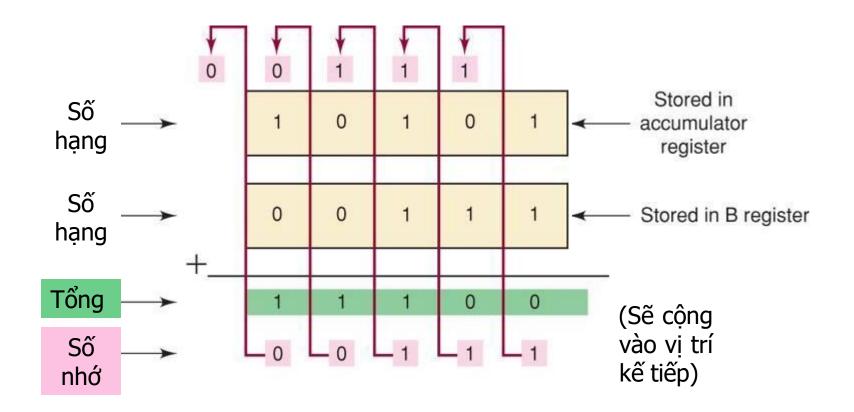
Số nhớ

Mạch cộng nhị phân song song

- Cộng những số có 2 hoặc nhiều bit
 - Cộng từng cặp bit bình thường
 - Nhưng ở vị trí cặp bit i, có thể có carry-in từ bit i-1

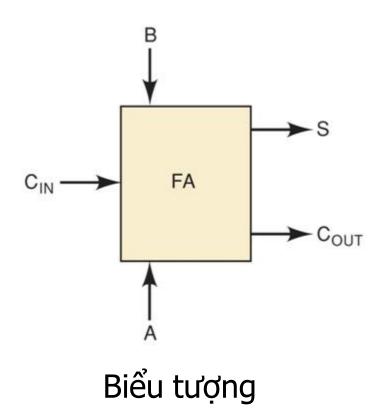
Bộ cộng toàn phần (FA)

- -3 ngõ vào (2 ngõ vào cho 2 số 1-bit cần tính tổng, và 1 ngõ vào cho số nhớ đầu vào (carry-in)
- -2 ngõ ra (1 ngõ ra cho tổng và 1 cho số nhớ đầu ra (carry-out)

Bảng sự thật

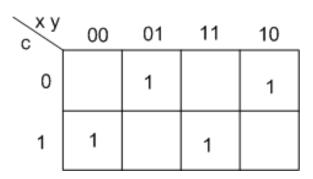
Augend bit input	Addend bit input	Carry bit input	Sum bit output	Carry bit output
Α	В	CIN	S	C _{OUT}
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

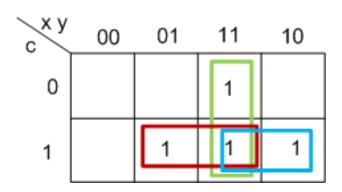

Augend bit input	Addend bit input	Carry bit input	Sum bit output	Carry bit output
Α	В	C _{IN}	S	C _{OUT}
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

Bảng sự thật

$$S_i = x_i \oplus y_i \oplus c_i$$

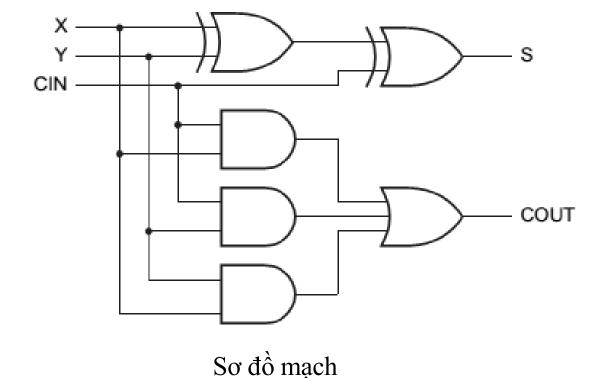
$$c_{i+1} = x_i y_i + x_i c_i + y_i c_i$$

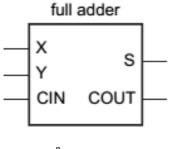
$$c_i = c_{IN} \qquad c_{i+1} = c_{OUT}$$

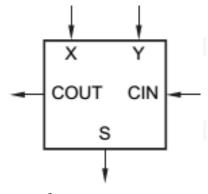

$$c_{i+1} = x_i y_i + x_i c_i + y_i c_i$$
 $c_i = c_{IN}$ $c_{i+1} = c_{OUT}$

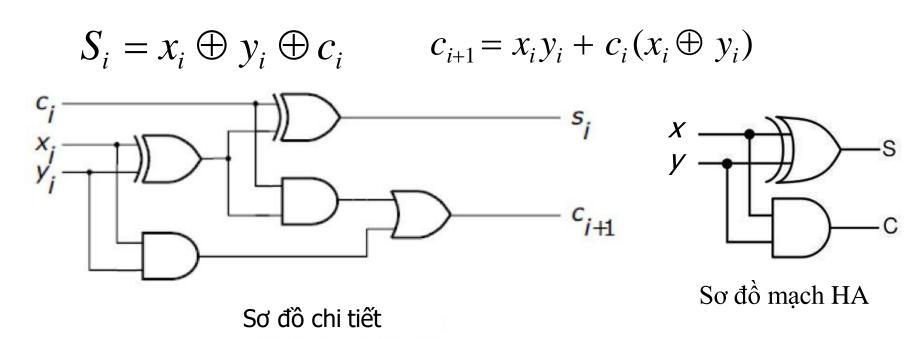
Biểu tượng

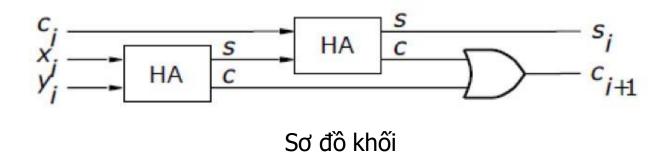

Biểu tượng khác

Sử dụng lại HA

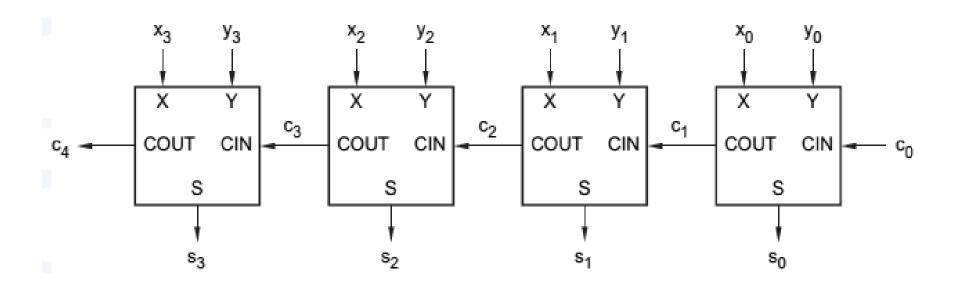

Mạch cộng Carry Ripple (CR)

 Sơ đồ biểu diễn mạch cộng 4 bit song song sử dụng full adder

Mạch cộng Carry Ripple

- Mạch FA bắt đầu với việc cộng các cặp bit từ LSB đến MSB
 - Nếu carry xuất hiện ở vị trí bit i, nó được cộng thêm vào phép cộng ở vị trí bit thứ i+1
- Việc kết hợp như vậy thường được gọi là mạch cộng carry-ripple
 - vì carry được "ripple" từ FA này sang các FA kế tiếp
 - Tốc độ phép cộng bị giới hạn bởi quá trình truyền số nhớ

Mạch cộng Carry Ripple

- Mỗi FA có một khoảng trễ (delay), giả sử là
- Độ trễ phụ thuộc vào số lượng bit
 - Carry-out ở FA đầu tiên C₁ có được sau
 - Carry-out ở FA đầu tiên C₂ có được sau
 - => C_n được tính toán sau

 Mô hình carry look ahead (CLA) thường được sử dụng để cải thiện tốc độ

2. Mạch cộng nhìn trước số nhớ Carry Look-Ahead (CLA) Adder

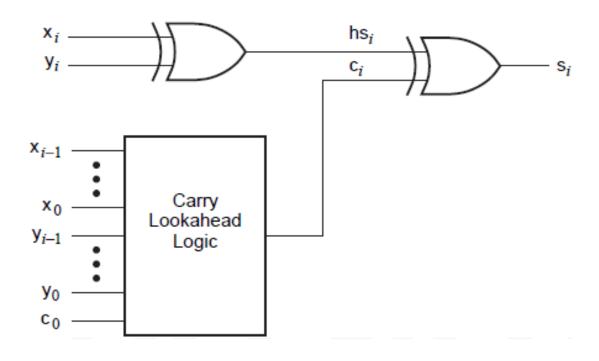

Hiệu năng

- Tốc độ của mạch bị giới hạn bởi độ trễ lớn nhất dọc theo đường nối trong mạch
 - Độ trễ lớn nhất được gọi là critical-pathdelay
 - Đường nối gây ra độ trễ đó gọi là critical path

- Cải thiện tốc độ mạch cộng
 - Xác định nhanh giá trị carry-out ở mỗi lần cộng với carry-in ở lần cộng trước sẽ có giá trị 0 hay 1

Mục tiêu: giảm critical-path-delay

- Hàm xác định carry-out ở lần cộng thứ i $c_{i+1} = x_i y_i + x_i c_i + y_i c_i = x_i y_i + (x_i + y_i) c_i$
- Đặt $g_i = x_i y_i \text{ và } p_i = x_i + y_i => c_{i+1} = g_i + p_i c_i$
 - $ightharpoonup g_i = 1$ khi cả x_i và y_i đều bằng 1, không quan tâm c_i
 - g được gọi là hàm generate, carry-out luôn được generate ra
 - $ho_i = 1$ khi $x_i = 1$ hoặc $y_i = 1$; carry-out $= c_i$
 - p được gọi là hàm propagate, vì carry-in = 1 được propagate (truyền) ở lần cộng thứ i

Xác định carry-out của mạch cộng n bit

$$C_{n} = g_{n-1} + p_{n-1}C_{n-1}$$

$$Ma) \quad C_{n-1} = g_{n-2} + p_{n-2}C_{n-2}$$

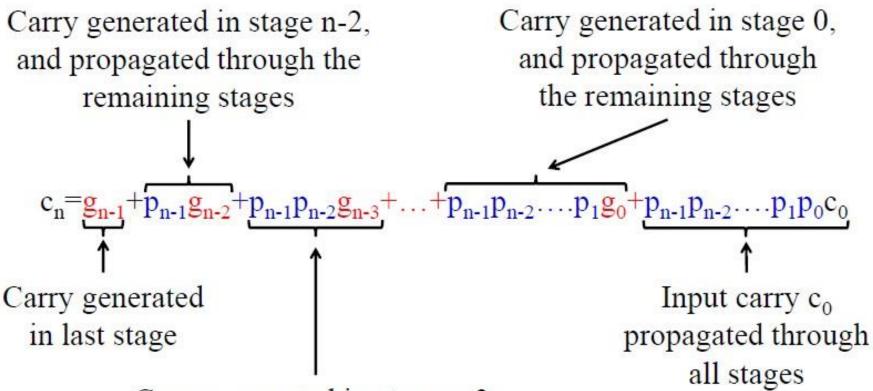
$$C_{n} = g_{n-1} + p_{n-1}(g_{n-2} + p_{n-2}C_{n-2})$$

$$C_{n} = g_{n-1} + p_{n-1}g_{n-2} + p_{n-1}p_{n-2}C_{n-2}$$

Tiếp tục khai triển đến lần cộng đầu tiên

$$c_{n} = g_{n-1} + p_{n-1}g_{n-2} + p_{n-1}p_{n-2}g_{n-3} + \dots + p_{n-1}p_{n-2} \dots p_{1}g_{0} + p_{n-1}p_{n-2} \dots p_{1}p_{0}c_{0}$$

Carry generated in stage n-3, and propagated through the remaining stages

• Ví dụ: Trường hợp cộng 4 bit

$$C_1 = G_0 + P_0.C_0$$

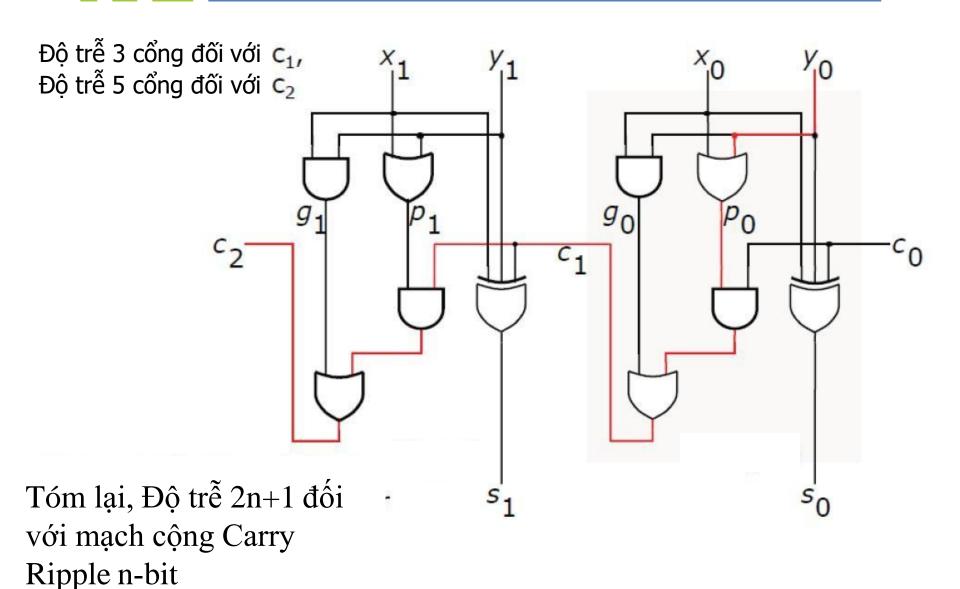
$$C_2 = G_1 + P_1.G_0 + P_1.P_0.C_0$$

$$C_3 = G_2 + P_2.G_1 + P_2.P_1.G_0 + P_2.P_1.P_0.C_0$$

$$C_4 = G_3 + P_3.G_2 + P_3.P_2.G_1 + P_3P_2.P_1.G_0 + P_3P_2.P_1.P_0.C_0$$

Mạch cộng CR - critical path

Mạch cộng CLA - critical path

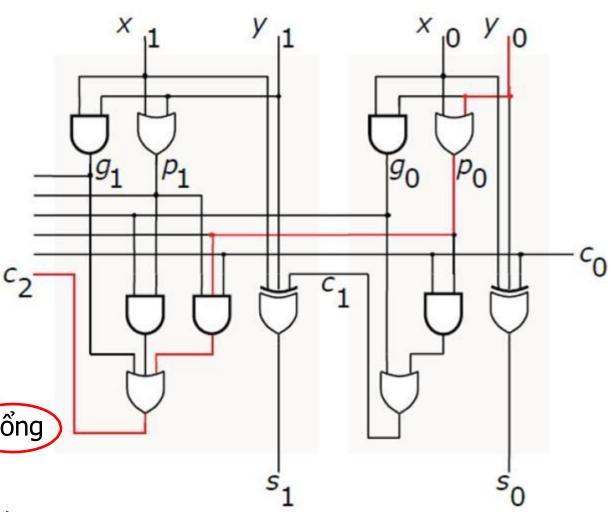
Độ trễ 3 cổng đối với c_1 , Độ trễ 3 cổng đối với c_2 Độ trễ 3 cổng đối với c_n

$$C_1 = G_0 + P_0.C_0$$

 $C_2 = G_1 + P_1.G_0 + P_1.P_0.C_0$

Độ trễ tổng cộng cho mạch cộng CLA n-bit là độ trễ 4 cổng

- gi, pi: độ trễ 1 cổng
- Ci: độ trễ 2 cổng
- Độ trễ 1 cộng còn lại là do tính tổng s

Giới hạn của CLA

Biểu thức tính carry trong mạch cộng CLA

$$\mathbf{c_n} = \mathbf{g_{n-1}} + \mathbf{p_{n-1}} \mathbf{g_{n-2}} + \mathbf{p_{n-1}} \mathbf{p_{n-2}} \mathbf{g_{n-3}} + \dots + \mathbf{p_{n-1}} \mathbf{p_{n-2}} \dots \mathbf{p_1} \mathbf{g_0} + \mathbf{p_{n-1}} \mathbf{p_{n-2}} \dots \mathbf{p_1} \mathbf{p_0} \mathbf{c_0}$$

CLA là giải pháp tốc độ cao (2 level AND-OR)

- Độ phức tạp tăng lên nhanh chóng khi n lớn
 - Hierrachical approach để giảm độ phức tạp
- Fan-in issue có thể han chế tốc đô của CLA
 - Thiết bị có vấn đề với fan-in issue (vd: FPGA) thường kèm mạch riêng để hiện thực mạch cộng nhanh

3 Adder/ Subtractor

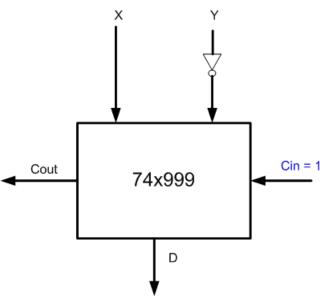

Mạch cộng/ trừ

- X,Y là 2 số không dấu n-bit
- Phép cộng: S = X + Y
- Phép trừ:

$$D = X - Y = X + (-Y) =$$

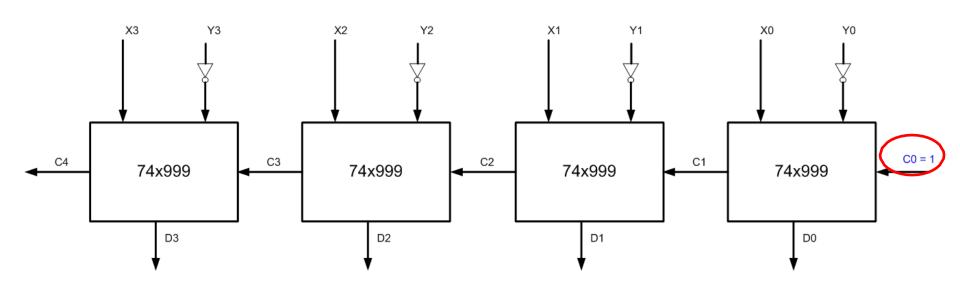
= X+ (Bù 2 của Y)
= X+ (Bù 1 của Y) + 1
= X+ Y'+1

Mạch trừ

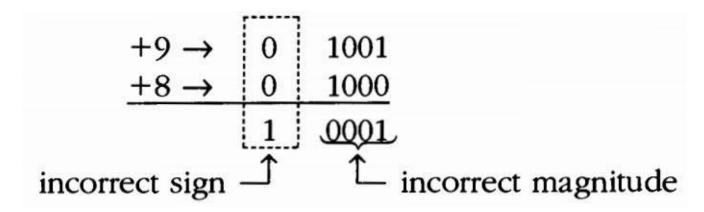
 Mạch cộng Carry Ripple có thể được dùng để xây dựng mạch trừ Carry Ripple bằng cách đảo Y và đặt số nhớ đầu tiên là 1

Tràn (Arithmetic Overflow)

- Overflow là khi kết quả của phép toán vượt quá số bit biểu diễn phần giá trị
 - n bit biểu diễn được số từ -2^{n-1} đến $+2^{n-1}$ -1
 - Overflow luôn luôn cho ra 1 kết quả sai

=> Mạch để xác định có overflow hay không

Ví dụ về arithmetic overflow

• Với số 4 bit, 3 bit giá trị và 1 bit dấu

Overflow không xuất hiện khi cộng 2 số trái dấu

Arithmetic overflow

 Overflow có thể phát hiện được (từ ví dụ ở slide trước)

Overflow =
$$c_3 + c_4$$

Overflow = $c_3 \oplus c_4$

Với n bit

Overflow =
$$c_{n-1} \oplus c_n$$

 Mạch cộng/ trừ có thể bổ sung mạch kiểm tra overflow với 1 cổng XOR

Ví dụ

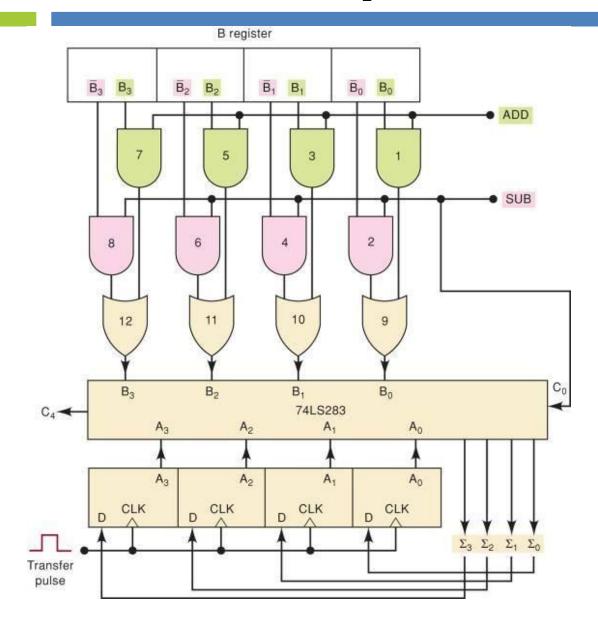
- Thiết kế một mạch cộng/ trừ với 2 ngõ điều khiển ADD và SUB
 - ADD = 1: mạch cộng 2 số trong 2 thanh ghi A và B
 - SUB = 1: mạch thực hiện phép trừ số B-A

Chú ý:

Trong một lúc chỉ một trong hai ngõ ADD, SUB bằng 1

Ví dụ

4 Arithmetic Logic Unit (ALU)

ALU

- ALUs có thể thực thi nhiều toán tử và hàm logic khác nhau
 - Các toán tử và hàm được xác định bởi một mã ngõ vào

74x381					
5 6 7 15 3 4 1 2 19 18 17	S0 S1 S2 CIN A0 B0 A1 B1 A2 B2 A3 B3	G P F0 F1 F2	9 11 12		

I	Inputs		
S 2	S 1	S 0	Function
0	0	0	F = 0000
0	0	1	F = B - A - 1 + Cin
0	1	0	F = A - B - 1 + Cin
0	1	1	F = A + B + Cin
1	0	0	F = A B
1	0	1	F = A + B
1	1	0	F = A * B
1	1	1	F = 11111

Any question?

3.4_Mạch tuần tự: Chốt và Flip-flop

(Sequential circuit: Latches and Flip-flop)

UNIVERSITY OF DAHACRITECHICLOSY

Nội dung

- 1. S-R chốt (latch)
- 2. D chốt
- 3. D Flip-flop
- 4. T Flip-flop
- 5. S-R Flip-flop
- 6. J-K Flip-flop
- 7. Scan Flip-flop

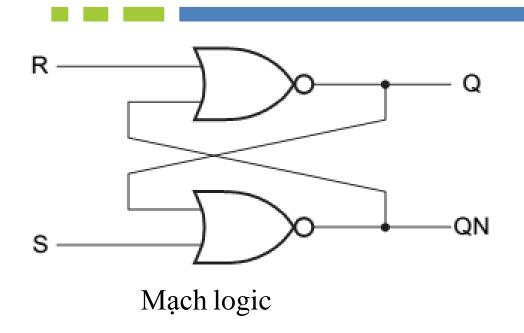

1. S-R chốt (Set-Reset latch)

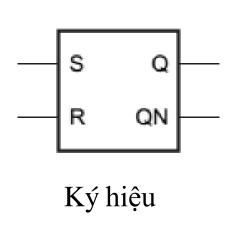

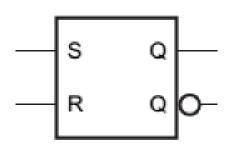
S-R chốt dùng cổng NOR

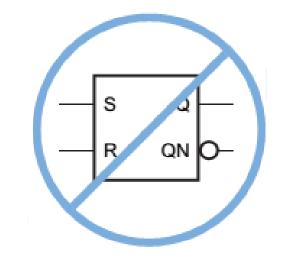

R	Q	QN
0	last Q	last QN
1	0	1
0	1	0
1	0	0
	0	0 last Q 1 0 0 1

Bảng chức năng

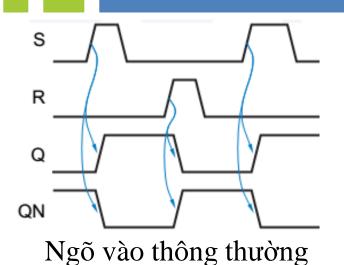

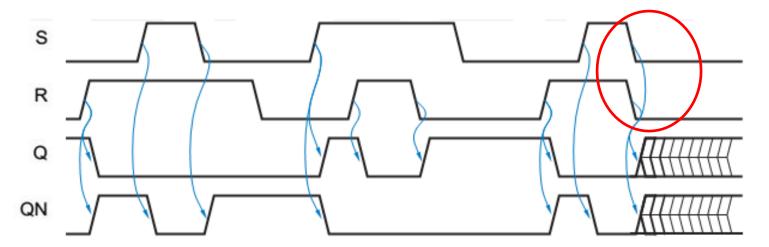

S-R chốt dùng cổng NOR

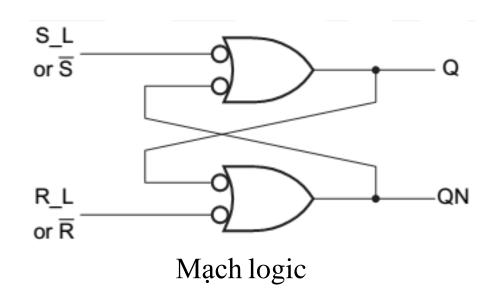
S	R	Q	QN
0	0	last Q	last QN
0	1	0	1
1	0	1	0
1	1	0	0

S và R chuyển từ mức 1 xuống mức 0 đồng thời

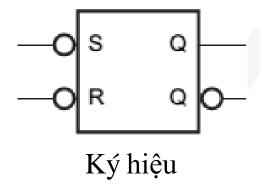
UNIVERSITY OF BANDORI TECHNOLOGY

S-R chốt dùng cổng NAND

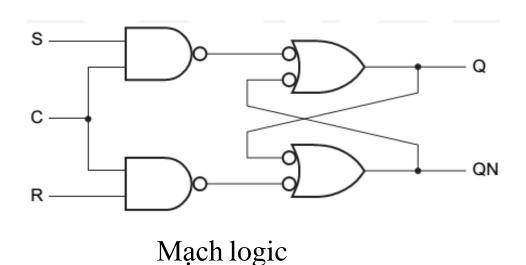

S_L	R_L	Q	QN
0	0	1	1
0	1	1	0
1	0	0	1
1	1	last Q	last QN

Bảng chức năng

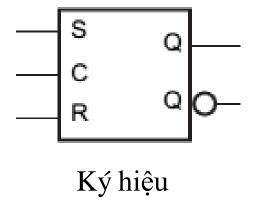

S-R chốt với ngõ vào cho phép (Enable)

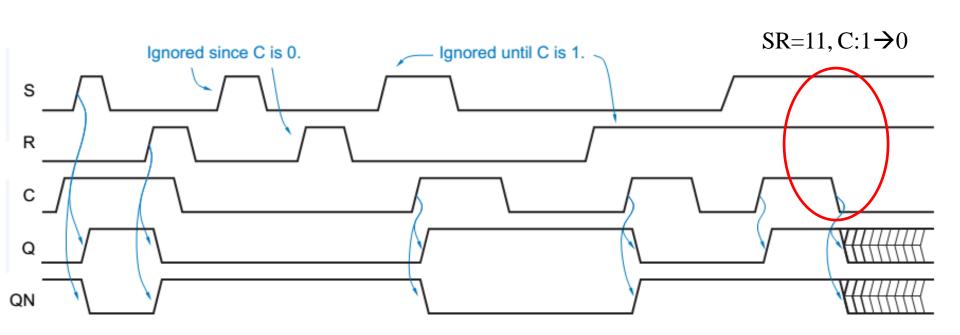
s	R	С	Q	QN
0	0	1	last Q	last QN
0	1	1	0	1
1	0	1	1	0
1	1	1	1	1
х	х	0	last Q	last QN

Bảng chức năng

UNIVERSITY OF PANISAST TECHNOLOGY

S-R chốt với ngõ vào cho phép (Enable)

Hoạt động của S-R chốt

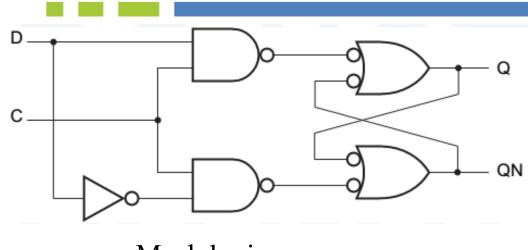

2. D chốt (Data Latch)

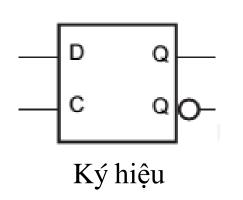
D chốt

С	D	Q	QN
1	0	0	1
1	1	1	0
0	x	last Q	last QN

Mạch logic

Bảng chức năng

- Loại bỏ những hạn chế trong S-R chốt khi mà S và R chuyển từ 1 xuống 0 đồng thời
- Ngõ vào điều khiển C thỉnh thoảng được gọi là ngõ vào cho phép (enable)
- Khi C tích cực, Q = D → chốt mở/trong suốt (transparent latch)

C không tích cực, Q giữ giá trị trước đó

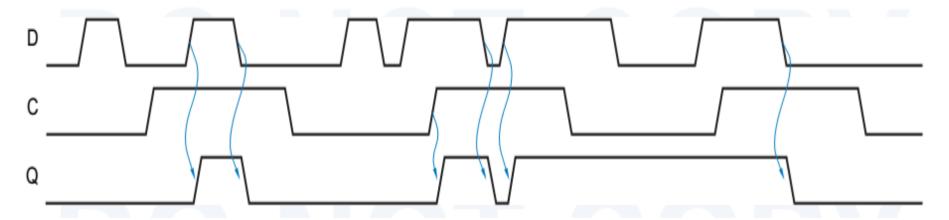
→ chốt đóng (close latch)

D chốt

С	D	Q	QN
1	0	0	1
1	1	1	0
0	х	last Q	last QN

Bảng chức năng

Hoạt động của D chốt

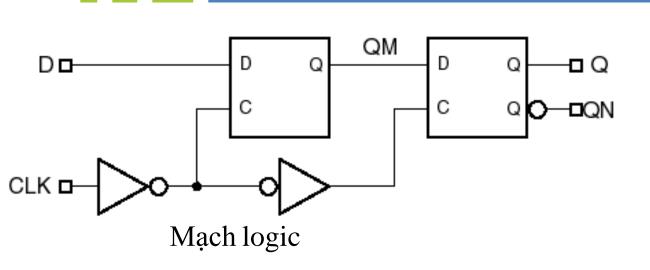

3. D (Data) Flip-flop

D flip-flop kích cạnh lên

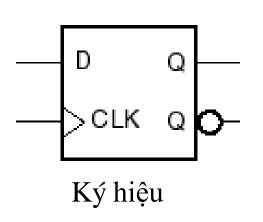

(Positive-edge-triggered D flip-flop)

D	CLK	Q	QN
0	_•	0	1
1		1	0

Bảng chức năng

- Một D-FF kích cạnh lên bao gồm một cặp D chốt kết nối sao cho dữ liệu truyền từ ngõ vào D đến ngõ ra Q mỗi khi có cạnh lên của xung Clock (CLK)
- D chốt (latch) đầu tiên gọi là Chủ (master), nó hoạt động khi xung CLK bằng 0
- D chốt thứ hai gọi là Tớ (slave), nó hoạt động khi CLK bằng 1

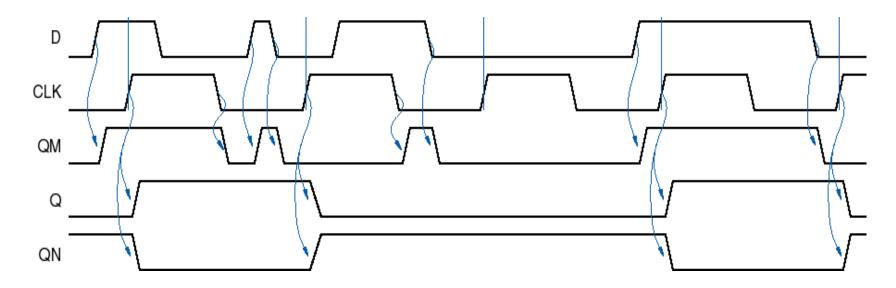
D flip-flop kích cạnh lên

(Positive-edge-triggered D flip-flop)

D	CLK	Q	QN
0		0	1
1	_•	1	0

Bảng chức năng

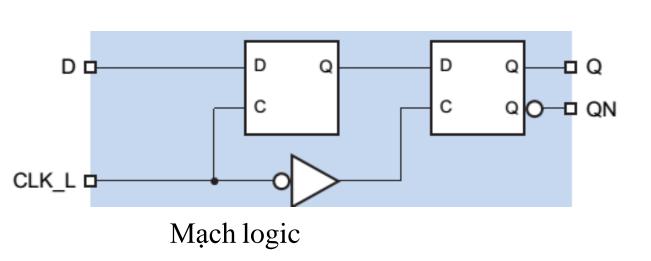

Hoạt động của D Flip-flop kích cạnh lên

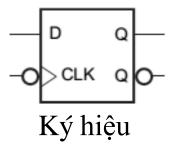
D Flip-flop kích cạnh xuống

(Negative-edge-triggered D flip-flop)

D	CLK_L	Q	QN
0	7_	0	1
1	7_	1	0

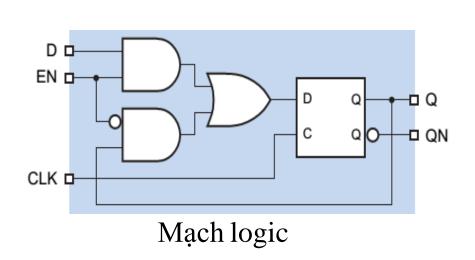
Bảng chức năng

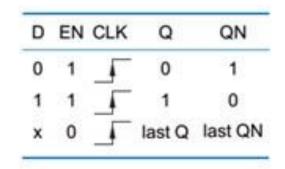

- Một D-FF kích cạnh xuống thiết kế giống với D-FF kích cạnh lên, nhưng đảo ngõ vào xung Clock của 2 con D chốt

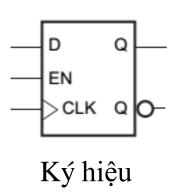

D flip-flop với ngõ vào điều khiển

Bảng chức năng

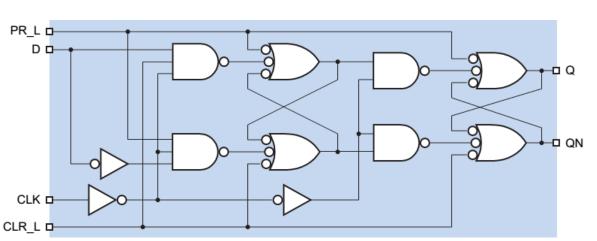

- Một chức năng mong muốn của D-FF là khả năng lưu giữ (store) dữ liệu sau cùng hơn là nạp vào (load) dữ liệu mới tại cạnh của xung Clock
- Để thực hiện được chức năng trên, ta thêm vào ngõ vào cho phép (enable input) của mỗi FF.
 Ngõ vào này thường ký hiệu là EN hoặc CE (chip enable)

D-FF với ngõ vào bất đồng bộ

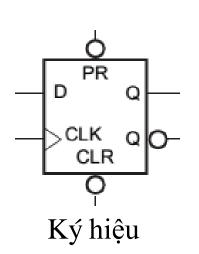
(D-FF with asynchronous inputs)

PR PRESET	CLR CLEAR	CLK	D DATA	Q	Q
1	1	1	0	0	1
1	1	1	1	1	0
0	1	X	X	1	0
1	0	X	Χ	0	1
0	0	X	X	1	1

Mạch logic

Bảng chức năng

- Các ngõ vào bất đồng bộ (Asynchronous inputs) thường được sử dụng để ép ngõ ra Q và Q' (Q-bù) của D-FF đến một giá trị mong muốn mà không phụ thuộc vào ngõ vào D và xung CLK
- Những ngô vào này thường ký hiệu PR (preset) và CLR (clear)
- Những ngõ vào PR và CLR thường được dùng để khởi tạo giá trị ban đầu cho các FF hoặc phục vụ cho mục đích kiểm tra hoạt động của mạch.

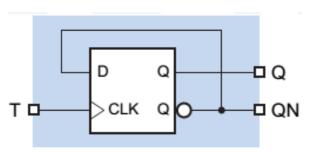

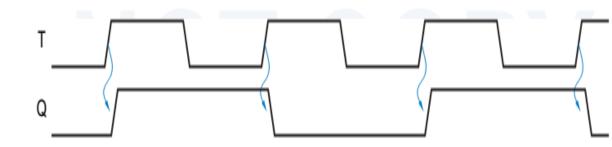

4. T (Toggle: lật) Flip-lop

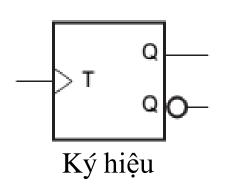
T Flip-flop (T-FF)

T-FF được thiết kế từ D-FF

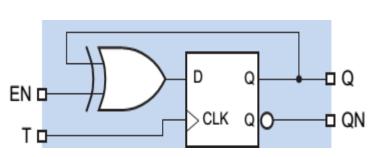
Hoạt động của T-FF tích cực cạnh lên của T

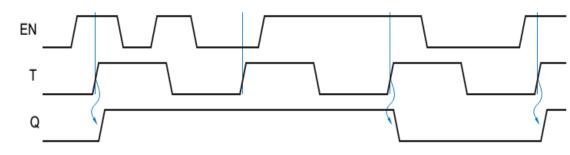
- Ngõ ra Q hoặc QN của T-FF sẽ đảo trạng thái mỗi
 khi có cạnh lên của xung T
- Ngõ ra Q có tần số bằng ½ tần số của ngõ vào T
 → T-FF thường được sử dụng trong các bộ đếm hoặc bộ chia tần số

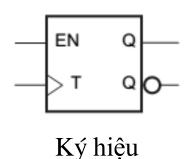
T Flip-flop với ngõ vào cho phép

T-FF với ngõ vào cho phép En được thiết kế từ D-FF

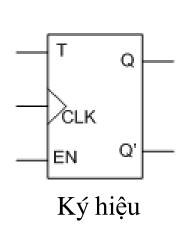
Hoạt động của T-FF tích cực cạnh lên của T và ngõ vào cho phép En (Enable) tích cực mức cao

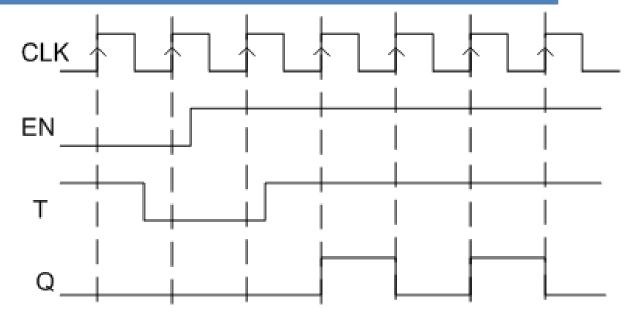

- Flip-flop thay đổi trạng thái tại cạnh lên của xung **T** chỉ khi ngõ vào cho phép EN (enable) tích cực.

T Flip-flop với ngõ vào điều khiển và xung Clock

Hoạt động của T-FF tích cực cạnh lên của xung Clock

EN	Т	CLK	Q	Q'
0	×	×	last Q	last Q'
1	0	₹	last Q	last Q'
1	1	£	Q'	Q

Bảng chức năng

- Flip-flop thay đổi trạng thái tại cạnh lên của xung Clock (CLK) chỉ khi ngõ vào cho phép EN (enable) và ngõ vào T tích cực.

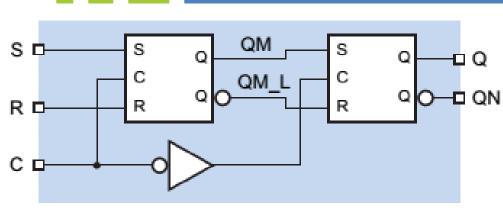

5. S-R (Set-Reset) Flip-flop

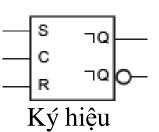
S-R flip-flop dạng Chủ-Tớ

(Master-Slave S-R flip-flop)

5	3	R	С	Q	QN
)	(х	0	last Q	last QN
()	0	\prod	last Q	last QN
()	1	Л	0	1
1	I	0	\prod	1	0
1	I	1	\prod	undef.	undef.

Bảng chức năng

Mạch logic

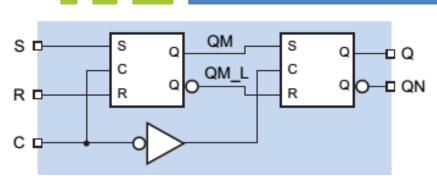
- -Không có ký hiệu dấu > tại chân C (**dynamic-input indicator**) vì FF này không thật sự được kích bằng cạnh
- -Ký hiệu trì hoãn ngõ ra (**postponed-output indicator**) chỉ ra rằng tín hiệu ngõ ra không đổi cho đến khi ngõ vào C xuống mức 0

- Flip-flop thay đổi giá trị ngõ ra Q chỉ khi có cạnh xuống của ngõ vào điều khiển C
- Tuy nhiên, giá trị ngõ ra Q thay đổi không chỉ phu thuộc vào cạnh xuống của ngõ vào C mà còn trong suốt thời gian ngõ vào C bằng 1 trước đó
- → Giá trị ở ngõ ra Q của FF khi có cạnh xuống của xung C phụ thuộc vào giá trị ngõ ra của chốt Chủ (Master latch) bằng 1 hoặc 0 khi ngõ vào C bằng 1 trước đó

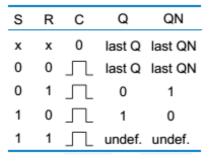
S-R flip-flop dạng Chủ-Tớ

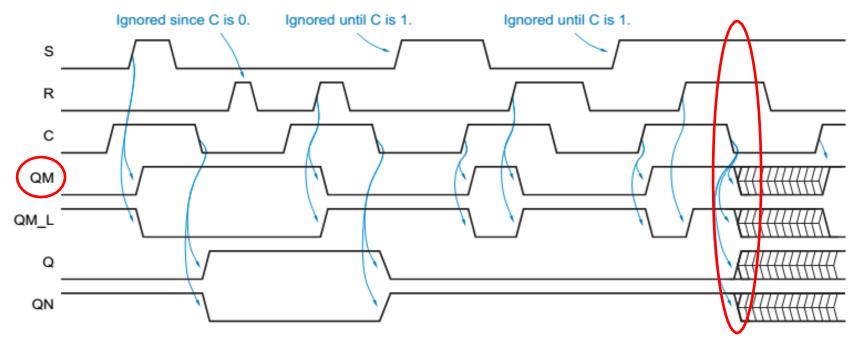
(Master-Slave S-R flip-flop)

Mạch logic

Bảng chức năng

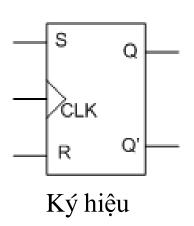

Hoạt động của S-R FF dạng Chủ-Tớ

S-R flip-flop kích cạnh lên

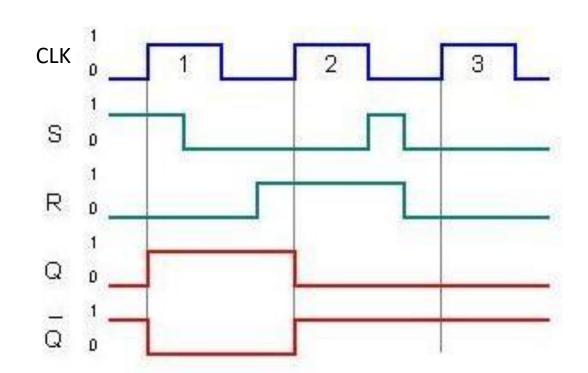

(Positive-edge-triggered S-R flip-flop)

S	R	CLK	Q	Q'
0	0	£	last Q	last Q'
0	1	₹	0	1
1	0	₹	1	0
1	1	₹	×	×

Bảng chức năng

Hoạt động của S-R FF kích cạnh lên

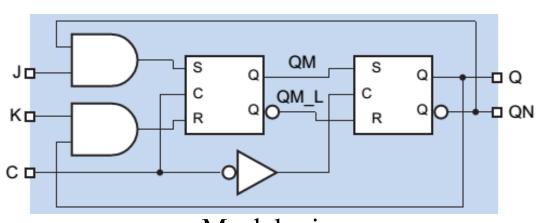

6. J-K Flip-Flop

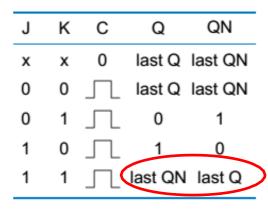
J-K flip-flop dạng Chủ-Tớ

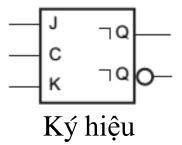
(Master-Slave J-K flip-flop)

Bảng chức năng

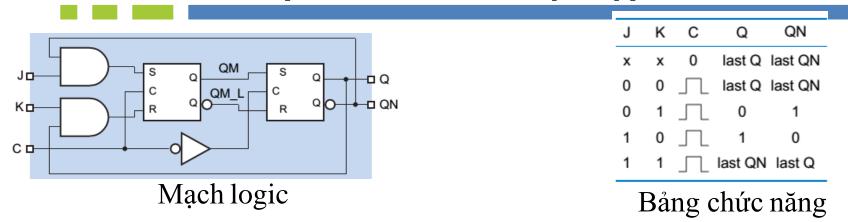
- -Dấu > tại ngõ vào C (**dynamic- input indicator**) không được sử dụng
- -Ký hiệu trì hoãn tại ngõ ra (**postponed-output indicator**) được sử dụng

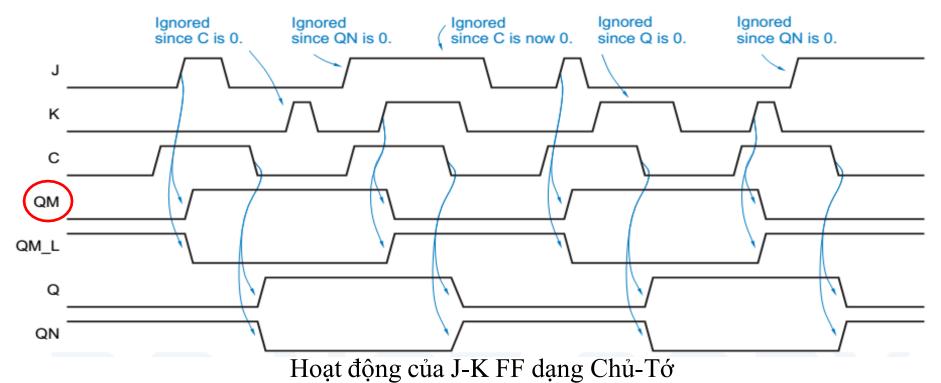
- Ngõ vào J và K của J-K FF có chức năng tương tự với ngõ vào S và R của S-R FF
- Tuy nhiên, khác với S-R FF, J-K FF giải quyết được vấn đề J và K tích cực đồng thời .

J-K flip-flop dạng Chủ-Tớ

(Master-Slave J-K flip-flop)

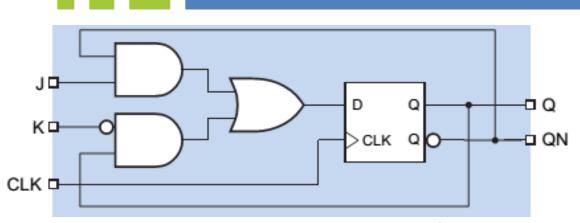

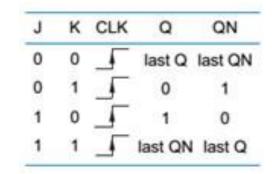
J-K flip-flop kích cạnh lên

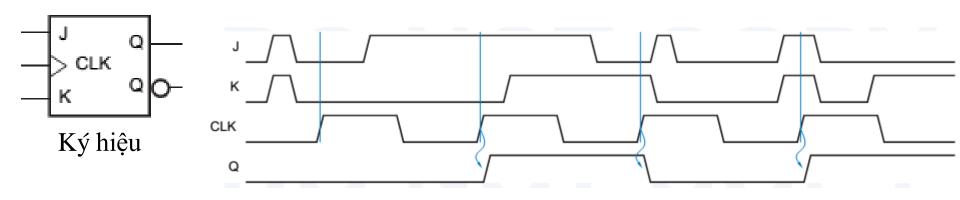
(Edge-triggered J-K flip-flop)

J-K FF kích cạnh lên được thiết kế thừ D-FF kích cạnh lên

Bảng chức năng

Hoạt động của J-K FF kích cạnh lên

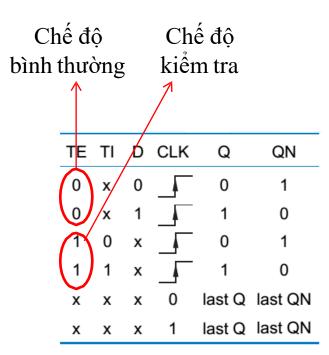

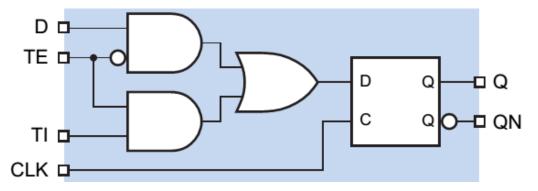
7. Scan Flip-Flop

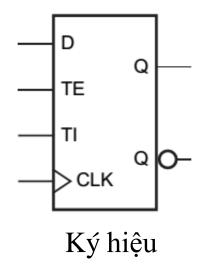
Scan flip-flop

Bảng chức năng

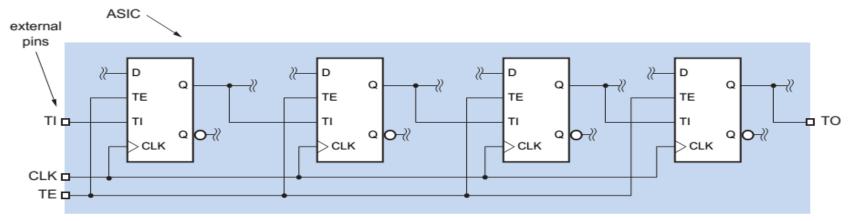

D-FF kích cạnh lên có chế độ Scan

Scan flip-flop

Một chuỗi 4 FFs hoạt động trong chế độ Scan

- Một tính năng quan trọng của các FF được chế tạo ở mức **ASIC** là khả năng Scan (khả năng kiểm tra)
 - Các ngõ vào phụ (TI, TE, TO) được kết nối đến tất cả các FF theo một chuỗi Scan để phục vụ cho mục đích kiểm tra
- Trong chế độ kiểm tra (testing mode), một chuỗi dữ liệu kiểm tra (test pattern) được đưa vào các FF thay thế cho chuỗi dữ liệu thông thường
- Sau khi các test pattern được đưa vào các FF, các FF sẽ quay trở lại chế độ hoạt động bình thường (normal mode)
- Sau một hay nhiều cạnh lên của xung Clock, các FF quay lại chế độ kiểm tra và kết quả kiểm tra được xuất ra ngoài tại ngõ ra của các FF

Ghi chú

Khi nguồn điện được đưa vào một Flip-flop (FF), nếu ngõ vào
 PRESET hoặc CLEAR không tích cực thì giá trị ngõ ra của FF này
 có thể rơi vào trạng thái không xác định (hoặc bằng 0 hoặc bằng 1)

 Để khởi tạo cho FF một giá trị mong muốn ban đầu, chúng ta phải tích cực ngõ vào PRESET (nếu muốn ngõ ra bằng 1) hoặc CLEAR (nếu muốn ngõ ra bằng 0).

